

Ilmastokirjo

Tietoa ja toimintaa -
otetaan ilmastonmuutos haltuun

Vaikuttamaan!

Miten vaikuttaa ilmastonmuutokseen
Tietopaketti

Osa tästä aineistosta on toteutettu yhteistyössä Natur och Miljön kanssa

Toimimaan ja vaikuttamaan

- ▶ Usko pois: Maailma ei muutu itsestään, sitä muutetaan. Kaikkien merkittävien päätösten takana on ihmisiä.
- ▶ Yrityksiä, YK:ta, EU:ta, Suomen valtiota tai omaa kotikuntaasi johtavat ihmiset. Ja ihmiset voivat muuttaa mielipidettään. Toisenlainen maailma on mahdollinen.
- ▶ Sinäkin voit auttaa vaikuttamaan ihmisiin lähelläsi, ja miksei myös kauempaa. Nuorten maailmanlaajuisen ilmastolakkoilun aloittanut Greta Thunberg ja vuoden 2014 YK:n rauhanpalkinnon saanut Malala Yousafzai ovat omalla esimerkillään näyttäneet, että nuori ikä ei ole este vaikuttamiselle.

Vaikuta omassa harrastusjärjestössäsi

- ▶ Oletko partiolainen? Harrastatko suunnistusta? Onko kotikunnassasi 4H-yhdistys? Oletko kuullut ilmastoaiheisesta hevistä? Nykyään lähes kaikissa nuorten järjestöissä ilmastoasiat ovat esillä tavalla tai toisella.
- ▶ Omassa harrastuspiirissään voi tehdä kivoja ja tärkeitä juttuja, kuten oppia uusia taitoja. Pohdi kavereiden kanssa miten tapaamisiin voisi liikkua päästöttömästi, mitä ruokaa syödään yhdessä, tai millä energialla harrastustilat pidetään lämpimänä.
- ▶ Suomen nuorisovaltuuston kattojärjestö Allianssi valitsee vuosittain nuorten ilmastodelegaatin, joka edustaa Suomen nuoria kansainvälisissä ilmastotapahtumissa. Ilmastodelegaattien vuotta voit seurata Suomen Nuorisodelegaattit -sivulta Facebookissa ja Instagramissa @nuorisodelegaattit.

Tsekkaa näitä

- ▶ **Luonto-Liitto:** luontoliitto.fi
- ▶ Luonto-Liitto on lasten ja nuorten valtakunnallinen luonnonharrastus- ja luonnonsuojelujärjestö. Luonto-Liiton ilmastoryhmä koostuu vapaaehtoisten muodostamista paikallisryhmistä.
- ▶ **Maan ystävät:** maanystavat.fi
- ▶ Maan ystävät on osa kansainvälistä Friends of the Earth-verkostoa. Maan ystävillä on paikallisryhmiä, toimintaryhmiä, hankkeita ja kampanjoita.
- ▶ **Natur och Miljö:** naturochmiljo.fi
- ▶ Natur och Miljö är en svenskspråkig miljöorganisation. Vi erbjuder ungdomar möjligheter att delta i kampanjer men också att genomföra egna projekt.
- ▶ **WWF Nuoret:** wwf.fi/vapaaehtoisty/wwf-nuoret/
- ▶ WWF Nuoret on ryhmä vapaaehtoisia, jotka ovat mukana ideoimassa, suunnittelemassa ja toteuttamassa WWF Suomen projekteja ja kampanjoita. WWF Nuorten ryhmiä on tällä hetkellä (syksyllä 2020) Helsingissä, Turussa ja Tampereella.

Tai näitä...

- ▶ **Changemaker:** changemaker.fi
- ▶ Changemaker on nuorten ja nuorten aikuisten vaikuttamisverkosto. Suomen Changemaker on perustettu Kirkon Ulkomaanavun yhteyteen.
- ▶ **Climate Move:** climatemove.fi
- ▶ Climate Move sai alkunsa Ilmastoveivikampanjasta. Liikkeen tavoite on Hiilineutraali Suomi vuonna 2035. Taustaorganisaation nimi on Ilmastoveivaajat ry.
- ▶ **Dodo:** dodo.org
- ▶ Dodo ry on urbaani suomalainen ympäristöjärjestö. Dodossa voit syventää tietojasi keskustelemalla, tekemällä, kokemalla, verkostoitumalla ja ihmettelemälläkin.
- ▶ **Fridays For Future Suomi:** fridaysforfuturefinland.fi
- ▶ FridaysForFuture on kansainvälinen nuorten liike, jonka tarkoituksena on saada päättäjät ja aikuiset heräämään ilmastokatastrofiin. Liike syntyi Greta Thunbergin ilmastolakon inspiroimana.
- ▶ **Greenpeace:** greenpeace.org/finland
- ▶ Greenpeace on kansainvälinen ympäristöjärjestö, joka on tunnettu näyttävistä tempauksistaan. Ilmastokriisin pysäyttäminen on järjestön tärkeimpiä tavoitteita. Vapaaehtoisilla on tärkeä rooli. Nuori voi tulla mukaan toimintaan esim. paikallisryhmien kautta.

Politiikka?

- ▶ Älä pelkää politiikkaa!
- ▶ Politiikka ei ole rikki. Demokratia tarvitsee puolueita. Kenestä tahansa voi tulla hyvä poliitikko. Jos haluaa ministeriksi, kannattaa aloittaa treenit heti.
- ▶ Nykyään lähes kaikilla puolueilla on paljon näkemyksiä ilmastopolitiikasta. Vertaile niitä, ja valitse mieleisesi porukka.
- ▶ Puolueiden nuorisjärjestöissä pääsee harjoittelemaan politiikan tekemistä: väittelemistä, päätöksentekoa ja kampanjointia.

Ilmastopolitiikka tehokkaammaksi

- ▶ Hallitusten välinen ilmastonmuutospaneeli IPCC päätehtävä tuottaa ilmastonmuutosta koskevia tieteellisiä raportteja.
- ▶ Lokakuussa 2018 IPCC julkaisi niin sanotun 1,5 asteen raportin, jonka mukaan maapallon keskilämpötilan nousu ylittää 1,5 astetta vuosisadan puoleenväliin mennessä, mikäli lämpeneminen jatkuu nykyistä vauhtia. Tämän rajan ylittämällä olisi merkittäviä vaikutuksia elämälle maapallolla.
- ▶ Raportti antaa selkeän viestin, että tähän mennessä annetut päästövähennyslupaukset eivät riitä, ja että ilmastopolitiikan kunnianhimoa on nopeasti kasvatettava.

Haaste päättäjille: hiilineutraalius

- ▶ Hiilineutraalius tarkoittaa, että hiilidioksidipäästöjä tuotetaan korkeintaan sen verran kuin niitä voidaan sitoa ilmakehästä hiilinieluihin.
- ▶ Hiilinielu sitoo enemmän hiilidioksidia kuin päästää ilmakehään. Tärkeimmät luonnon omat hiilinielut ovat maaperä, metsät ja valtameret.
- ▶ Nollapäästöjen saavuttamiseksi kaikki maailman kasvihuonekaasupäästöt on siis kyettävä ottamaan talteen.
- ▶ Tämä on valtavan vastuullinen tehtävä maailman kaikille päättäjille.

Ilmastonmuutoksesta päätetään monella tasolla: EU

- ▶ Suomi on Euroopan unionin jäsen yhdessä 27 muun maan kanssa.
- ▶ EU:n ilmastopolitiikalla ohjataan sekä alueen yhteisiä että jäsenmaiden toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi.
- ▶ EU:n ilmastopolitiikan ydintä ovat päästökauppa, kansalliset tavoitteet päästökaupan ulkopuolisille aloille (ns. taakanjako) ja EU:n sopeutumisstrategia. EU on myös aktiivinen toimija kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa ja suurin kehitysmaiden ilmastotoimien rahoittaja.

SUOMI

- ▶ Suomi on osana Euroopan unionia sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan. Eduskuntapuolueiden yhteisen linjauksen mukaan tavoite edellyttää pitkän aikavälin ilmastotoimien rakentamista siten, että EU:n hiilineutraalius saavutetaan ennen vuotta 2050.
- ▶ Nykyisen hallituksen tavoitteena on nostaa Suomi maailman ensimmäiseksi hiilineutraaliksi hyvinvointiyhteiskunnaksi vuoteen 2035 mennessä.
- ▶ Hiilineutraalius tarkoittaa, ettei Suomi lisää hiilidioksidin ja muiden kasvihuonepäästöjen määrää ilmakehässä vaan päästöt ja hiilensidonta esimerkiksi metsiin ovat tasapainossa.

Kunta on minun kotipaikkani

- ▶ Kunnat järjestävät asukkailleen palveluita, joista suurin osa on määritelty kuntien tehtäviksi laissa:
- ▶ koulutus ja päiväkodit
- ▶ kulttuuri-, nuoriso- ja kirjastotyö
- ▶ kaupunkisuunnittelu, maankäyttö
- ▶ veden- ja energiantuotanto
- ▶ jätehuolto
- ▶ ympäristöpalvelut
- ▶ sosiaali- ja terveyspalvelut (siirtymässä maakunnille maakunta- ja soteuudistuksen jälkeen)
- ▶ palo- ja pelastustoimi (siirtymässä maakunnille maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeen)

Kunnissa päätetään oman alueen asioista

- ▶ Kasvihuonekaasupäästöjä voidaan vähentää kaikilla kunnan toimialoilla.
- ▶ Päästöjen rajoittamisen rinnalla tulee huolehtia hiilinielujen (metsät, puistot) säilymisestä.
- ▶ Suurin päästövähennyspotentiaali on kiinteistöjen energiataloudessa ja liikenteessä.
- ▶ Pidemmällä aikavälillä maankäytön suunnittelulla ja liikennesuunnittelulla luodaan edellytyksiä kestäväälle elämäntavalle.
- ▶ Liikelaitostensa kautta kunnat voivat vähentää energiantuotannon ja jätehuollon päästöjä. Päästöjen vähentämisen tulisi olla läpäisevä periaate kaikissa kunnan päätöksissä ja toimissa.

Kirjoittamaan ja vaikuttamaan

- ▶ Me voimme yhdessä koostaa näkemyksemme tai jokainen voi kirjoittaa päättäjille itsenäisesti kirjeitä tai tehdä kysymyksiä.
- ▶ Kirjeiden muotoa tai aihetta ei ole ennalta rajattu. Oma ääntä voi käyttää vapaasti.
- ▶ Kirjeet voidaan toimittaa sähköisesti Ilmastokirjon nettisivujen kautta www.ilmastokirjo.fi. Jos vanhemmat antavat luvan, kirjeitä voidaan myös julkaista Ilmastokirjon sivuilla muiden luokkien ja oppilaiden innostamiseksi ja keskustelun herättämiseksi. Kaikki kirjeet julkaistaan nimettöminä, elleivät lähettäjät tahdo toisin.
- ▶ Ilmastokirjo hankkii vastaukset ja synnyttää keskustelua päättäjien ja koululaisten välillä.

Esimerkiksi

- ▶ Miten ilmastoasioista päätetään: mitä kunnassa päätetään, mitä eduskunnassa? Kuka päättää koulun asioista?
- ▶ Mitä päättäjät tekevät ilmastonmuutoksen torjumiseksi?
- ▶ Miksi ei ole tapahtunut tarpeeksi? Koululaiset lakkoilevat ja maailmalla osoitetaan mieltä...
- ▶ Kuka ohjaa yrityksiä? Päättävätkö ne aivan itse omista asioistaan?
- ▶ Miten ilmastomuutos näkyy politikassa?
- ▶ Ovatko puolueet yksimielisiä asiasta vai mitä eroja puolueiden välillä on?
- ▶ Voidaanko tehtaita kieltää saastumasta ilmasto?
- ▶ Tuleeko lihavero?
- ▶ Avustetaanko joukkoliikennettä? Koska tehdään lisää pyöräteitä?
- ▶ Mitä ympäristöjärjestöt tekevät?
- ▶ Miten maataloutta voidaan ohjata?
- ▶ Joissakin maissa hallinto ei suhtaudu ilmastonmuutokseen riittävän vakavasti? Mikä neuvoksi?

Tuumasta toimeen

- ▶ Kysytään!
- ▶ Ehdotetaan!
- ▶ Vaaditaan!
- ▶ Pyydetään päättäjä tai asiantuntija keskustelemaan!
- ▶ Laaditaan meidän juttu tekstiksi ja lähetetään se Ilmastokirjoon! He pitävät huolta, että saamme vastauksen.
- ▶ Kirjoitetaanko kirje vaikka pääministerille?
- ▶ Tehdään kysymyksiä asiantuntijoille!
- ▶ Kutsutaanko ympäristöjärjestön edustaja keskustelemaan...
- ▶ Tehdään ehdotuksia oman kunnan päättäjille!
- ▶ Nyt tämä kaikki on helppoa osoitteessa www.ilmastokirjo.fi